

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

24 Ιουλίου 2026

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 4585

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. ΚΠ-25068

Τροποποίηση του Κανονισμού του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο: «Σπουδές στη Μαύρη Θάλασσα και την Ανατολική Μεσόγειο: Πολιτισμός και Διεθνείς Σχέσεις» (Master of Arts in Black Sea and Eastern Mediterranean Studies: Culture and International Relations)», του Τμήματος Ανθρωπιστικών, Κοινωνικών και Οικονομικών Επιστημών της Σχολής Ανθρωπιστικών, Κοινωνικών και Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημιακού Κέντρου Διεθνών Προγραμμάτων Σπουδών του ΔΙ.ΠΑ.Ε.

Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τον ν. 5094/2024 «Ενίσχυση του Δημόσιου Πανεπιστημίου - Πλαίσιο λειτουργίας μη κερδοσκοπικών παραρτημάτων ξένων πανεπιστημίων και άλλες διατάξεις» (Α' 39).
2. Τον ν. 4957/2022 «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις» (Α' 141) και ιδίως των άρθρων 79-88.
3. Τον ν. 4610/2019 «Συνέργειες Πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι., πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, πειραματικά σχολεία, Γενικά Αρχεία του Κράτους και λοιπές διατάξεις» (Α' 70).
4. Τα άρθρα 75-78 του ν. 4727/2020 «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024 - Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις» (Α' 184).
5. Τον ν. 3469/2006 «Εθνικό Τυπογραφείο, Εφημερίς της Κυβερνήσεως και λοιπές διατάξεις» (Α' 131).
6. Τον ν. 3374/2005 «Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση. Σύστημα μεταφοράς και συσώρευσης πιστωτικών μονάδων - Παράρτημα διπλώματος» (Α' 189), και ιδίως τα άρθρα 14 και 15.
7. Την υπό στοιχεία Φ5/89656/Β3/13-8-2007 απόφαση «Εφαρμογή του Συστήματος Μεταφοράς και Συσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων» (Β' 1466).
8. Τον ν. 4386/2016 «Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (Α' 83).
9. Την υπό στοιχεία 135557/Ζ1/01-11-2022 Εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων «Εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4957/2022 «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις» για την οργάνωση και λειτουργία προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών και λοιπά θέματα».
10. Την υπό στοιχεία 18137/Ζ1/16-02-2023 κοινή υπουργική απόφαση «Καθορισμός των προϋποθέσεων και της διαδικασίας οργάνωσης Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών με μεθόδους εξ αποστάσεως Εκπαίδευσης στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.)» (Β' 1079).
11. Την υπό στοιχεία ΔΦ 2.1/7613/12-04-2023 διαπιστωτική πράξη του Προέδρου της Διοικούσας Επιτροπής του ΔΙ.ΠΑ.Ε. «Συγκρότηση του Συμβουλίου Διοίκησης του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος», (Υ.Ο.Δ.Δ. 364).
12. Την υπό στοιχεία ΔΦ 30/8675/24-05-2024 Τροποποίηση της υπό στοιχεία ΔΦ 2.1/7613/12-04-2023 Διαπιστωτικής Πράξης περί συγκρότησης του Συμβουλίου Διοίκησης του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος» (Υ.Ο.Δ.Δ. 546).

13. Την υπό στοιχεία ΚΠ-8886/12-03-2026 Τροποποίηση της υπό στοιχεία ΔΦ 2.1/7613/12-04-2023 διαπιστωτικής Πράξης περί συγκρότησης του Συμβουλίου Διοίκησης του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος», (Υ.Ο.Δ.Δ. 401).

14. Την υπό στοιχεία ΔΦ 30/10396/25-05-2023 διαπιστωτική πράξη του Προέδρου της Διοικούσας Επιτροπής του ΔΙ.ΠΑ.Ε. «Εκλογή Πρύτανη του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος», (Υ.Ο.Δ.Δ. 510).

15. Την υπό στοιχεία ΔΦ 2.1/16812/06-09-2023 απόφαση του Πρύτανη του ΔΙ.ΠΑ.Ε. «Ορισμός Αντιπρυτάνεων - Καθορισμός Τομέα Ευθύνης των Αντιπρυτάνεων - Ανάθεση αρμοδιοτήτων στους Αντιπρυτάνεις - Καθορισμός σειράς αναπλήρωσης του Πρύτανη» (Υ.Ο.Δ.Δ. 925).

16. Την υπό στοιχεία ΚΠ-5646/20-02-2026 απόφαση του Πρύτανη του ΔΙ.ΠΑ.Ε. Τροποποίηση της υπό στοιχεία ΔΦ 2.1/16812/06-09-2023 πράξης του Πρύτανη «Ορισμός Αντιπρυτάνεων - Καθορισμός Τομέα Ευθύνης των Αντιπρυτάνεων - Ανάθεση αρμοδιοτήτων στους Αντιπρυτάνεις - Καθορισμός σειράς αναπλήρωσης του Πρύτανη» (Υ.Ο.Δ.Δ. 221).

17. Την υπό στοιχεία ΔΦ 30/10944/01-09-2025 διαπιστωτική πράξη - απόφαση Συγκρότησης της Συγκλήτου του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος για το Ακαδημαϊκό Έτος 2025-2026 του Πρύτανη του ΔΙ.ΠΑ.Ε. (ΑΔΑ: ΡΗ1Ρ46ΨΖ3Π-ΡΔΖ).

18. Την υπό στοιχεία ΚΠ-21341/23-06-2026 διαπιστωτική πράξη - απόφαση 7ης Ανασυγκρότησης της Συγκλήτου του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος για το Ακαδημαϊκό Έτος 2025-2026 του Πρύτανη του ΔΙ.ΠΑ.Ε. (ΑΔΑ: 91ΞΣ46ΨΖ3Π-ΦΜΠ).

19. Την υπό στοιχεία ΔΦ 2.1/17842/22-11-2024 πράξη του Πρύτανη περί τοποθέτησης του κου Γεωργίου Κόκκα στη θέση του Εκτελεστικού Διευθυντή επί θητεία στο Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος, (Υ.Ο.Δ.Δ. 1326).

20. Την υπό στοιχεία ΔΦ 15/9986/23-07-2025 Πράξη του Πρύτανη του ΔΙ.ΠΑ.Ε., με θέμα: «Επανασυγκρότηση της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών, του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος», (ΑΔΑ:93ΛΝ46ΨΖ3Π-Μ8Ρ).

21. Την υπό στοιχεία ΔΦ 2.1/9000/04-07-2025 απόφαση της Συγκλήτου του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος «Έγκριση του Εσωτερικού Κανονισμού του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος» (Β' 3904).

22. Τον Κανονισμό Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος, Παράρτημα Ι της υπό στοιχεία ΔΦ 2.1/9000/04-07-2025 απόφασης της Συγκλήτου του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος, (Β' 3904).

23. Την υπό στοιχεία ΔΦ 15/7635/12-04-2023 απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής του ΔΙ.ΠΑ.Ε με τίτλο: «Τροποποίηση του Κανονισμού του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο, «Σπουδές στη Μαύρη Θάλασσα και την Ανατολική Μεσόγειο (Master of Arts in Black Sea and Eastern Mediterranean Studies)», του Τμήματος Ανθρωπιστικών, Κοινωνικών και Οικονομικών Επιστημών, της Σχολής Ανθρωπιστικών, Κοινωνικών και Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημιακού Κέντρου Διεθνών Προγραμμάτων Σπουδών του ΔΙ.ΠΑ.Ε.», (Β' 2819).

24. Την υπό στοιχεία QA_1642/30-05-2025 απόφαση Πιστοποίησης του Συμβουλίου Αξιολόγησης και Πιστοποίησης της Εθνικής Αρχής Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘ.Α.Α.Ε.).

25. Την υπ' αρ. 17/06-03-2026 (Θέμα 19ο) απόφαση της Συνέλευσης της μονοτμηματικής Σχολής Ανθρωπιστικών, Κοινωνικών και Οικονομικών Επιστημών του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος.

26. Την υπ' αρ. 2η/30-04-2026 (Θέμα 10ο) απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Πανεπιστημιακού Κέντρου Διεθνών Προγραμμάτων Σπουδών, του ΔΙ.ΠΑ.Ε..

27. Την υπ' αρ. 3/07-07-2026 (Θέμα 18ο) απόφαση της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών, του ΔΙ.ΠΑ.Ε..

28. Την υπό στοιχεία ΚΠ-23948/09-07-2026 εισήγηση του Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Διασφάλισης Ποιότητας του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος.

29. Την υπ' αρ. 15η/14-07-2026 απόφαση της Συνεδρίασης της Συγκλήτου του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος (Θέμα 18ο).

30. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

31. Το γεγονός ότι οι διατάξεις της παρούσας δεν αφορούν σε διοικητική διαδικασία για την οποία υπάρχει υποχρέωση καταχώρησης στο ΕΜΔΔ - ΜΙΤΟΣ, αποφασίζει:

Την έγκριση τροποποίησης του Κανονισμού του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο: «Σπουδές στη Μαύρη Θάλασσα και την Ανατολική Μεσόγειο: Πολιτισμός και Διεθνείς Σχέσεις» (Master of Arts in Black Sea and Eastern Mediterranean Studies: Culture and International Relations)», του Τμήματος Ανθρωπιστικών, Κοινωνικών και Οικονομικών Επιστημών, της ομώνυμης μονοτμηματικής Σχολής του Πανεπιστημιακού Κέντρου Διεθνών Προγραμμάτων Σπουδών του ΔΙ.ΠΑ.Ε., (Β' 2819/2023), ως ακολούθως:

«1. το άρθρο 5, η παράγραφος 4 τροποποιείται ως ακολούθως:

Η διάρκεια σπουδών στο πρόγραμμα μερικής φοίτησης μπορεί να είναι μέχρι και διπλάσια των προγραμμάτων πλήρους φοίτησης. Ως διάρκεια σπουδών νοείται και ο χρόνος εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας. Κατά τα λοιπά οι απόφοιτοι και των δύο κατηγοριών προγράμματος λαμβάνουν ισότιμα διπλώματα.

2. το άρθρο 5 παράγραφος 6 τροποποιείται ως ακολούθως:

Για το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Σπουδές στη Μαύρη Θάλασσα και την Ανατολική Μεσόγειο: Πολιτισμός και Διεθνείς Σχέσεις» (Master of Arts in Black Sea and Eastern Mediterranean Studies: Culture and International Relations) συντάσσεται Οδηγός Σπουδών (Handbook), ο οποίος διέπεται από τις διατάξεις του Εσωτερικού Κανονισμού και τις διατάξεις του παρόντος Κανονισμού Μεταπτυχιακών Σπουδών και περιλαμβάνει επιπλέον διευκρινιστικούς όρους για το Π.Μ.Σ. Τα θέματα που ρυθμίζονται στον Εσωτερικό Κανονισμό τεκμαίρονται ισχύοντα και για τον Οδηγό Σπουδών.

3. το άρθρο 8 παράγραφος 1 τροποποιείται ως ακολούθως:

Η επιλογή των εισακτέων στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Σπουδές στη Μαύρη Θάλασσα και την Ανατολική Μεσόγειο: Πολιτισμός και Διεθνείς Σχέσεις» (Master of Arts in Black Sea and Eastern Mediterranean Studies: Culture and International Relations) γίνεται από τριμελή Επιτροπή, η οποία συγκροτείται με απόφαση της Π.Γ.Σ.. Τα κριτήρια είναι συγκεκριμένα, ποσοτικά και ποιοτικά και γίνονται γνωστά στους υποψηφίους με την προκήρυξη του Προγράμματος.

Η αξιολόγηση των αιτήσεων και η επιλογή των υποψηφίων γίνεται, σύμφωνα με τον Κανονισμό του Π.Μ.Σ.

4. από το άρθρο 8 παράγραφος 2 απαλείφεται η φράση: 4) Προσωπική συνέντευξη.

5. το άρθρο 10 παράγραφος 1 τροποποιείται ως ακολούθως:

Οι όροι φοίτησης περιλαμβάνονται στον Οδηγό Σπουδών (Handbook) του Προγράμματος, ο οποίος είναι σύμφωνος με τον Εσωτερικό Κανονισμό του ΔΙΠΑΕ και τους επιμέρους Κανονισμούς των ΠΜΣ. Ο υποψήφιος με την εγγραφή του τεκμαίρεται ότι λαμβάνει γνώση του Οδηγού Σπουδών και συμφωνεί ότι αποδέχεται ανεπιφυλάκτως τους όρους του.

6. το άρθρο 10 παράγραφος 4 τροποποιείται ως ακολούθως:

Οι φοιτητές παρακολουθούν ανελλιπώς όλες τις δραστηριότητες που προβλέπονται για κάθε μάθημα, υποβάλλουν μέσα στις προβλεπόμενες προθεσμίες τις απαιτούμενες εργασίες για κάθε μάθημα και προσέρχονται στις προβλεπόμενες εξετάσεις. Επιπλέον, οι φοιτητές υποχρεούνται να σέβονται και να τηρούν τις αποφάσεις των αρμόδιων οργάνων του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος, τους πειθαρχικούς κανόνες του Εσωτερικού Κανονισμού του ΔΙΠΑΕ και τον Κανονισμό Δεοντολογίας.

7. στο άρθρο 20

προστίθεται παράγραφος 4 ως εξής:

4) Ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

Το Π.Μ.Σ. έχει την ιστοσελίδα του στην ελληνική και αγγλική γλώσσα. Η επίσημη ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ. ενημερώνεται διαρκώς, περιέχει όλες τις πληροφορίες και ανακοινώσεις του Προγράμματος και αποτελεί τον επίσημο χώρο ενημέρωσης των φοιτητών σχετικά με το Π.Μ.Σ.

8. στο άρθρο 21 προστίθεται παράγραφος 6 ως εξής:

6) Τέλος/αμοιβή αίτησης

Σύμφωνα με όσα ειδικότερα προβλέπονται κατωτέρω εφαρμόζεται τέλος/αμοιβή για την υποβολή αιτήσεων από υποψηφίους φοιτητές ποσού, που ορίζει η Συνέλευση της Σχολής/Τμήματος με απόφασή της. Υπόχρεοι στην καταβολή της ανωτέρω αμοιβής είναι οι υποψήφιοι των οποίων η υπηκοότητα είναι από χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης και, ταυτόχρονα, εκτός Ο.Ο.Σ.Α. (Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης). Οι κοινές χώρες των δύο συνόλων είναι 43, οι ακόλουθες:

Χώρες που εξαιρούνται της αμοιβής αίτησης ΠΜΣ			
α/α	Όνομα Χώρας	α/α	Όνομα Χώρας
1	Αυστραλία	23	Κροατία
2	Αυστρία	24	Κύπρος
3	Βέλγιο	25	Λετονία
4	Βουλγαρία	26	Λιθουανία
5	Γαλλία	27	Λουξεμβούργο
6	Γερμανία	28	Μεξικό
7	Δανία	29	Νέα Ζηλανδία
8	Ελβετία	30	Νορβηγία
9	Ελλάδα	31	Μάλτα

10	ΗΠΑ	32	Ολλανδία
11	Ηνωμένο Βασίλειο	33	Ουγγαρία
12	Ιαπωνία	34	Πολωνία
13	Εσθονία	35	Πορτογαλία
14	Ιρλανδία	36	Ρουμανία
15	Ισλανδία	37	Σλοβακία
16	Ισπανία	38	Σλοβενία
17	Ισραήλ	39	Σουηδία
18	Ιταλία	40	Τουρκία
19	Καναδάς	41	Τσεχία
20	Κολομβία	42	Φινλανδία
21	Κόστα Ρίκα	43	Χιλή
22	Νότια Κορέα		

Υποψήφιοι από όλες τις υπόλοιπες χώρες, εκτός του ανωτέρω Πίνακα χωρών, υποχρεούνται να καταβάλουν την αμοιβή, το ακριβές ποσό της οποίας ορίζει η Συνέλευση της Σχολής/Τμήματος με απόφασή της. Η αίτηση δεν θα εξετάζεται εάν δεν διαπιστώνεται η καταβολή του τέλους/αμοιβής. Εάν η έκβαση της αίτησης είναι θετική και ο φοιτητής εγγραφεί τελικά στο Π.Μ.Σ., το ποσό της αμοιβής υποβολής αίτησης θα υπολογίζεται ως μέρος των διδάκτρων και θα αφαιρείται από τη συνολική οφειλή των διδάκτρων. Εάν ο φοιτητής υπαναχωρήσει, μετά την εγγραφή του, από το δικαίωμα στη φοίτηση στο Π.Μ.Σ. και θέλει να αποχωρήσει ή για οποιοδήποτε λόγο διαγραφεί από το Π.Μ.Σ., το ποσό της αμοιβής υποβολής αίτησης δεν επιστρέφεται.

9. Στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α οι πίνακες τροποποιούνται ως ακολούθως:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Μάθημα			
Α' ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ			
Εξάμηνο	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΟΡΜΟΥ (CORE COURSES)		ECTS
A	Ιστορική γεωγραφία και χαρτογραφία της Μαύρης Θάλασσας στην Αρχαιότητα	Historical Geography and Cartography of the Black Sea in Antiquity	7.5
A	Ο Μέγας Αλέξανδρος και η δημιουργία ενός νέου κόσμου	Alexander the Great and the Formation of a New World	7.5
A	Κλασική Γεωπολιτική, Ενέργεια, και Διλήμματα Ασφάλειας σε Ιστορική Προοπτική	Classical Geopolitics, Energy and Security Dilemmas in a Historical Perspective	7.5
A	Η Μαύρη Θάλασσα και η Ανατολική Μεσόγειος από τον 15ο μέχρι το τέλος του 19ου αιώνα	The Black Sea and the Eastern Mediterranean from the 19th until the end of the 20th century	7.5
Σύνολο			30
Β' ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ			
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΩΝ (ARCHAEOLOGY AND CULTURES STREAM)			
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ 4 ΑΠΟ 6* (STREAM ELECTIVE COURSES 4 OUT OF 6)			
B	Θέματα προϊστορικής αρχαιολογίας της Μαύρης Θάλασσας και της Ανατολικής Μεσογείου	Topics in the Prehistoric Archaeology of the Black Sea and the Eastern Mediterranean	7.5
B	Αρχαία τέχνη και μνημειακή τοπογραφία στη Μαύρη Θάλασσα	Ancient Art and Monumental Topography in the Black Sea	7.5
B	Αρχαία θρησκεία και μυθολογία στη Μαύρη Θάλασσα	Ancient Religion and Mythology in the Black Sea	7.5
B	Γεωπολιτική και διεθνείς σχέσεις στην Ανατολική Μεσόγειο (ελληνιστική και ρωμαϊκή περίοδος)	Geopolitics and International Relations in the Eastern Mediterranean (Hellenistic and Roman periods)	7.5
B	Θέματα βυζαντινής και ισλαμικής τέχνης στη Μαύρη Θάλασσα και την Ανατολική Μεσόγειο	Topics in Byzantine and Islamic Art in the Black Sea and the Eastern Mediterranean	7.5
B	Ανασκαφή	Excavation	7.5

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ (INTERNATIONAL RELATIONS AND HISTORY STREAM)			
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ 4 ΑΠΟ 7* (STREAM ELECTIVE COURSES 4 OUT OF 7)			
B	Εθνικές στρατηγικές σε σύγκρουση: Γεωργία-Ρωσία, Ουκρανία-Ρωσία, Αρμενία-Αζερμπαϊτζάν	Conflicting National Strategies: Georgia-Russia, Ukraine-Russia, Armenia-Azerbaijan	7.5
B	Πόλεμος και επανάσταση στη Μέση Ανατολή: Από τη Αραβο-Ισραηλινή σύγκρουση στην Αραβική Άνοιξη	War and Revolution in the Middle East: From the Arab-Israeli Conflict to the Arab Spring	7.5
B	Χριστιανισμός, Κράτος και Διεθνείς Σχέσεις στη Μαύρη Θάλασσα και Ανατολική Μεσόγειο	Christianity, the State and International Relations in the Black Sea and Eastern Mediterranean Region	7.5
B	Διεθνείς Σχέσεις στην περιοχή της Μαύρης Θάλασσας και της Ανατολικής Μεσογείου	International Relations in the Black Sea and Eastern Mediterranean Region	7.5
B	Το πολιτικό Ισλάμ ανάμεσα σε τρεις ηπείρους	Political Islam between three Continents	7.5
B	Μαζική βία και μετακινήσεις πληθυσμών τον 20ό και 21ο αιώνα	Mass Violence and Population Transfers in 20th and 21st centuries	7.5
B	Πολιτισμική Διπλωματία στην περιοχή της Μαύρης Θάλασσας και Ανατολικής Μεσογείου	Cultural Diplomacy in the Black Sea and Eastern Mediterranean Region	
Σύνολο			30
ΤΡΙΤΟ ΕΞΑΜΗΝΟ			
Γ	Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία	Dissertation	30
Γενικό Σύνολο πιστωτικών μονάδων - Total ECTS			90

*Η Επιτροπή του ΠΜΣ δύναται να αποφασίζει κάθε έτος τη μη διάθεση ενός ή περισσότερων μαθημάτων επιλογής, ανάλογα και με τις προτιμήσεις των φοιτητών. Η ανακατανομή των μαθημάτων στα εξάμηνα του προγράμματος μερικής φοίτησης γίνεται με αποφάσεις οργάνων και αναφορά στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Α' ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ		
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΟΡΜΟΥ		
A	BSEM C 01: Ιστορική γεωγραφία και χαρτογραφία της Μαύρης Θάλασσας στην Αρχαιότητα. Historical Geography and Cartography of the Black Sea in Antiquity.	Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση του φοιτητή με την ιστορική και πολιτισμική γεωγραφία της περιοχής της Μαύρης Θάλασσας. Στο επίκεντρο τίθεται η αλληλεπίδραση ανάμεσα στους ανθρώπους και το φυσικό περιβάλλον στη Μαύρη Θάλασσα κατά τη διάρκεια των αρχαίων χρόνων. Εξετάζεται η ιστορία των γηγενών λαών και πολιτισμών, καθώς και η μεταβολή των πολιτισμικών, πολιτικών και οικονομικών χαρακτηριστικών της περιοχής με τον ελληνικό αποικισμό. Επίσης, μελετάται η αποτύπωση της Μαύρης Θάλασσας κατά την αρχαιότητα στην ελληνική και ευρωπαϊκή χαρτογραφία και αναφέρεται με παραδείγματα η συμβολή της μελέτης αυτής σε ιστορικά και αρχαιολογικά επιστημονικά ζητήματα.
A	BSEM C 02: Ο Μέγας Αλέξανδρος και η δημιουργία ενός νέου κόσμου.	Η εκστρατεία και η πολιτική του Μεγάλου Αλεξάνδρου οδήγησαν στη δημιουργία ενός νέου κόσμου που εκτεινόταν στην Ελλάδα, το Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο, τόσο πολιτικά όσο και πολιτιστικά. Οι πόλεμοι διαδοχής που ξέσπασαν μετά τον θάνατο του Μακεδόνα βασιλιά οδήγησαν σταδιακά στην γέννηση των ελληνιστικών βασιλείων. Αυτά οδηγήθηκαν σε συνεχείς πολέμους μεταξύ τους και έγιναν το επίκεντρο της πολιτικής κυριαρχίας στην Ανατολική Μεσόγειο, πριν σταδιακά περιέλθουν στον έλεγχο της Ρωμαϊκής Συγκλήτου. Στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τους φοιτητές με το μακεδονικό πλαίσιο και τη μακεδονική βασιλεία και να βελτιώσει τις γνώσεις τους σχετικά με τις κύριες πτυχές της εσωτερικής οργάνωσης των ελληνιστικών βασιλείων. Για το σκοπό αυτό, θα επισημάνουμε τις ιδρυτικές

A	Alexander the Great and the Formation of a New World.	πτυχές της βασιλείας του Μεγάλου Αλεξάνδρου και τις συνέπειες των ανατολικών εκστρατειών του. Στη συνέχεια, θα στραφούμε στη δομή και τη διοίκηση των ελληνιστικών βασιλείων, εξετάζοντας επιλεγμένες γραπτές, αρχαιολογικές, επιγραφικές και παπυρολογικές πηγές. Θα επικεντρωθούμε στην πολιτική ζωή και στα πλαίσια μέσα στα οποία εκφράζεται και αναπτύσσεται στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο κατά την ελληνιστική περίοδο. Θα διερευνήσουμε ζητήματα εξωτερικής πολιτικής των ελληνιστικών βασιλείων και διάφορες πτυχές της δημόσιας ζωής στις ελληνικές πόλεις και τα ελληνιστικά εδάφη, από τη γέννηση του ελληνιστικού κόσμου έως την άνοδο της ρωμαϊκής εξουσίας στην Ανατολή.
A	BSEM C 03: Κλασική Γεωπολιτική, Ενέργεια, και Διλήμματα Ασφάλειας σε Ιστορική Προοπτική. Classical Geopolitics, Energy and Security Dilemmas in a Historical Perspective.	Το μάθημα εξετάζει τον ρόλο της περιοχής της Μαύρης Θάλασσας και της Ανατολικής Μεσογείου μέσα από δύο ερμηνευτικά πλαίσια, με στόχο να ενισχύσει την κατανόησή της από την πλευρά του φοιτητή, να διδάξει νέα εργαλεία ανάλυσης και να ανοίξει νέα πεδία έρευνας: Το πρώτο είναι το πλαίσιο που παρέχει η θεωρία της Κλασικής Γεωπολιτικής, μέσω της οποίας οι φοιτητές αποκτούν τα απαραίτητα αναλυτικά εργαλεία με τα οποία μπορούν να προσεγγίσουν σύγχρονες αφηγήσεις σχετικά με την αλληλεπίδραση Ανατολής και Δύσης, το διευρασιατικό εμπόριο, τους διαδρόμους μεταφοράς ενέργειας και τα διλήμματα ασφαλείας. Τόσο η Μαύρη Θάλασσα όσο και η Ανατολική Μεσόγειος έχουν κεντρική θέση στα διεθνή αυτά ζητήματα και η θεωρία της Κλασικής Γεωπολιτικής αποτελούν εργαλεία ανάλυσής τους. Το δεύτερο πλαίσιο είναι αυτό της Ιστορίας: Η περιοχή της Μαύρης Θάλασσας/Ανατολικής Μεσογείου ήταν πάντα ο δυτικός τερματικός σταθμός της αλληλεπίδρασης Ανατολής-Δύσης, ένα επίκεντρο ανταγωνισμού μεταξύ των Μεγάλων Δυνάμεων, ήδη από την αρχαιότητα. Το μάθημα στοχεύει να παροτρύνει τους φοιτητές να εξερευνήσουν αυτές τις πτυχές του παρελθόντος παρουσιάζοντάς τους τα τελευταία ευρήματα της διεθνούς βιβλιογραφίας και πληροφορίες που βρέθηκαν σε πηγές μεταφρασμένες στα αγγλικά. Επιπλέον, αντιπαραθέτοντας παλιές και σύγχρονες αφηγήσεις του δικτύου ανταλλαγών Δύσης-Ανατολής, ο φοιτητής θα κατανοήσει πώς η Οικονομία, η Ιστορία και ο Πολιτισμός (μεταξύ άλλων) χρησιμοποιούνται από σύγχρονα κράτη ή οργανισμούς για την προώθηση των ιδιαίτερων ενδιαφερόντων και σκοπών τους. Στο τέλος του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν την Κλασική Γεωπολιτική ως αναλυτικό εργαλείο παραγωγής γεωπολιτικών αναλύσεων.
A	BSEM C 04: Η Μαύρη Θάλασσα και η Ανατολική Μεσόγειος από τον 19ο μέχρι το τέλος του 20ού αιώνα. The Black Sea and the Eastern Mediterranean from the 19th until the end of the 20th century.	Το μάθημα στοχεύει στη μελέτη και ανάλυση των ιστορικών εξελίξεων που έλαβαν χώρα στην Ανατολική Μεσόγειο και τη Μαύρη Θάλασσα σε πολιτικό και διπλωματικό επίπεδο από το 19ο μέχρι το τέλος του 20ού αιώνα, όπως ο Ψυχρός Πόλεμος, η ενίσχυση και η εδραίωση του Σιωνισμού στην Παλαιστίνη, το Κυπριακό ζήτημα, το ζήτημα του Σουέζ, καθώς και ο ρόλος της ΕΣΣΔ και των ΗΠΑ στις περιοχές μέχρι το τέλος της διπολικής εποχής. Η σχέση μεταξύ πολιτικής εξουσίας και οικονομικής ανάπτυξης θα περιλαμβάνει τόσο τις Μεγάλες Δυνάμεις όσο και τους αυξανόμενους εθνικισμούς στις δύο περιοχές. Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί σε θέματα που εξακολουθούν να κυριαρχούν στην πολιτική και διπλωματική πραγματικότητα στις τρέχουσες υποθέσεις.

Β' ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ	
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΩΝ (ARCHAEOLOGY AND CULTURES STREAM)	
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ 4 ΑΠΟ 6	
STREAM ELECTIVE COURSES 4 OUT OF 6	

B	BSEM EA 01: Θέματα προϊστορικής αρχαιολογίας της Μαύρης Θάλασσας και της Ανατολικής Μεσογείου. Topics in the Prehistoric Archaeology of the Black Sea and the Eastern Mediterranean.	Το μάθημα εξετάζει την περιοχή της Μαύρης Θάλασσας και της Ανατολικής Μεσογείου κατά την προϊστορική περίοδο, ξεκινώντας από τη Νεολιθική Εποχή. Συγκεντρώνει στοιχεία από όλες τις μεγάλες προϊστορικές θέσεις της Μαύρης Θάλασσας, τις ακτές και τα νησιά της Μεσογείου. Ο κύριος στόχος είναι η εξέταση αρχαιολογικών δεδομένων στην 3η και 2η χιλιετία π.Χ. στις περιοχές της Μαύρης Θάλασσας και της Ανατολικής Μεσογείου (Ν. Αιγαίο, Κυκλάδες, Κρήτη και ηπειρωτική Ελλάδα) καθώς και οι αλληλεπιδράσεις των πολιτισμών στην ευρύτερη λεκάνη της Ανατολικής Μεσογείου. Το μάθημα ασχολείται ιδιαίτερα με θέματα που σχετίζονται με την κατοίκηση και το περιβάλλον, τη χρήση της γης και τις στρατηγικές επιβίωσης, τα δεδομένα για την εγκατάσταση και τον υλικό πολιτισμό, την οικονομία και το εμπόριο, την ιδεολογία και τις ταφικές πρακτικές, τη διαχείριση και την κοινωνική οργάνωση. Τα θέματα αυτά προσεγγίζονται κυρίως μέσω αρχαιολογικών δεδομένων και πρόσφατων αρχαιολογικών ευρημάτων σε σχέση με το ιστορικό και κοινωνικό υπόβαθρο της νεολιθικής περιόδου, της Εποχής του Χαλκού και της Εποχής του Σιδήρου, ενώ σε κάθε γεωγραφική ενότητα παρουσιάζονται οι βασικές συζητήσεις για την προϊστορική έρευνα στη Μαύρη Θάλασσα και την Μεσογειακή. Ακολουθώντας, εξετάζονται οι αρχαίοι πολιτισμοί της Εγγύς Ανατολής - Αίγυπτος, Ασσυρία, Βαβυλωνία, Χετταίοι και Χαναναίοι.
	BSEM EA 02: Αρχαία τέχνη και μνημειακή τοπογραφία στη Μαύρη Θάλασσα. Ancient Art and Monumental Topography in the Black Sea.	Σκοπός του μαθήματος είναι η διερεύνηση των αρχαιολογικά εντοπισμένων αρχαίων οικισμών της περιοχής της Μαύρης Θάλασσας, κυρίως ελληνικών αποικιών, και η μελέτη της χωροταξικής τους οργάνωσης, της πολεοδομικής τους εξέλιξης, καθώς και των σημαντικότερων οικοδομικών καταλοίπων και κινητών ευρημάτων. Εισαγωγικά, σε αυτό το μάθημα εξετάζεται η αρχαία τέχνη των σημαντικότερων πολιτισμών της Μαύρης Θάλασσας κατά την αρχαιότητα, για τους οποίους υπάρχει επαρκής βιβλιογραφία. Συγκεκριμένα η τέχνη των Θρακών, των Σκυθών και των Ελλήνων, ιδιαίτερα η αρχιτεκτονική, γλυπτική, κεραμική και αγγειογραφία, ζωγραφική και νομισματική. Για το σκοπό εξετάζονται δημοσιευμένα αρχαιολογικά ευρήματα από την περιοχή της Μαύρης Θάλασσας, τα οποία αποτελούν σημαντικά προϊόντα των τεχνών αυτών και είναι ενδεικτικά της εξέλιξης των τεχνών αυτών στην αρχαία περίοδο. Το μάθημα εξετάζει επίσης το ιστορικό πλαίσιο αυτών των έργων τέχνης.
	BSEM EA 03: Αρχαία θρησκεία και μυθολογία στη Μαύρη Θάλασσα. Ancient Religion and Mythology in the Black Sea.	Το μάθημα αυτό αποτελεί τη μελέτη εκείνων των μυθολογικών γεγονότων, π.χ. η Αργοναυτική εκστρατεία, οι άθλοι του Ηρακλή, η περιπλάνηση στον Οδυσσέα, η τιμωρία του Προμηθέα στον Καύκασο, κλπ., που συνδέουν τους μύθους των Ελλήνων με την περιοχή του Ευξείνου Πόντου. Η συγκριτική μυθολογία, δηλαδή η συστηματική σύγκριση των μύθων από διαφορετικούς πολιτισμούς, επιδιώκει να ανακαλύψει υποκείμενα θέματα που είναι κοινά στους μύθους πολλών πολιτισμών. Οι μύθοι της περιοχής της Μαύρης Θάλασσας, τόσο από την ελληνική όσο και από την τοπική κουλτούρα, θα εξεταστούν διεξοδικά προκειμένου να προσδιοριστεί η προέλευσή τους και η πιθανή σχέση τους με πραγματικά ιστορικά γεγονότα (π.χ. αποικισμός). Θα υπάρξει επίσης προσέγγιση στη λατρευτική ζωή του πληθυσμού της Μαύρης Θάλασσας κατά τους ελληνιστικούς και ρωμαϊκούς χρόνους, μέσω της μελέτης της λατρείας ελληνικών, αιγυπτιακών και τοπικών θεοτήτων. Η προσέγγιση θα βασίζεται στη μελέτη γραπτών πηγών (επιγραφές, κείμενα) και αρχαιολογικών τεκμηρίων (ιερά, ιερά, ναοί, αναθήματα).

	BSEM EA 04: Γεωπολιτική και διεθνείς σχέσεις στην Ανατολική Μεσόγειο (ελληνιστική και ρωμαϊκή περίοδος) Geopolitics and International Relations in the Eastern Mediterranean (Hellenistic and Roman periods)	Αυτό το μάθημα εστιάζει στις ανταλλαγές και τους μετασχηματισμούς που έλαβαν χώρα στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο από τα τέλη του 4ου αιώνα π.Χ. έως τον 2ο αιώνα μ.Χ., δηλαδή από τους πολέμους διαδοχής που ξέσπασαν μετά τον θάνατο του Μεγάλου Αλεξάνδρου έως τη βασιλεία του αυτοκράτορα Αδριανού. Στόχος είναι να εξεταστεί η ελληνιστική περίοδος και οι πρώτοι αιώνες της ρωμαϊκής κυριαρχίας στην Ανατολή, αξιοποιώντας τις γνώσεις της περιφερειακής ιστορίας, και να μελετηθεί η αλληλεπίδραση μεταξύ πολιτικής και κοινωνικής ιστορίας. Θα εξετάσουμε διάφορες μελέτες περιπτώσεων για να διερευνήσουμε τη σχέση μεταξύ πολιτικής κυριαρχίας, στρατιωτικών γεγονότων και κοινωνικών και πολιτιστικών μετασχηματισμών μακροπρόθεσμα. Συγκεκριμένα, θα επικεντρωθούμε στην κατανόηση της σχέσης μεταξύ των μακεδονικών βασιλείων που προέκυψαν από την κατάρρευση της αυτοκρατορίας του Αλεξάνδρου και των τοπικών πληθυσμών μέσω των εννοιών της επαφής και της ανταλλαγής. Σε αυτό το πλαίσιο, θα εξετάσουμε διάφορες πτυχές της πολιτικής, οικονομικής, θρησκευτικής και πολιτιστικής ζωής των πόλεων και των εδαφών που περικλείονται από μια γεωγραφική περιοχή που εκτείνεται από τη Μακεδονία μέχρι τον Ινδό ποταμό και από τη Μαύρη Θάλασσα μέχρι την ελληνορωμαϊκή Αίγυπτο. Οι φοιτητές θα εξοικειωθούν με τη μακροπρόθεσμη ιστορία και θα είναι σε θέση να προσεγγίσουν το ζήτημα των σχέσεων μεταξύ της Μακεδονίας και των περιοχών που αποτελούν τον απέραντο «Ελληνιστικό Κόσμο» από την οπτική γωνία της ιστορίας των κοινωνιών.
	BSEM EA 05: Θέματα βυζαντινής και ισλαμικής τέχνης στη Μαύρη Θάλασσα και την Ανατολική Μεσόγειο. Topics in Byzantine and Islamic Art in the Black Sea and the Eastern Mediterranean.	Στο πλαίσιο του μαθήματος θα δοθεί ένα περίγραμμα των κύριων κατευθύνσεων του μεσαιωνικού πολιτισμού γύρω από τη Μαύρη Θάλασσα και τη λεκάνη της Μεσογείου. Η μνημειακή τοπογραφία αυτών των περιοχών θα εξεταστεί με επίκεντρο την αστική ανάπτυξη των παράκτιων πόλεων, από την παλαιοχριστιανική εποχή μέχρι την οθωμανική περίοδο. Η εξέταση της περιοχής θα βασιστεί στη μαρτυρία του αρχαιολογικού υλικού, καθώς και στα σταθερά μνημεία που διατηρούνται στις περιοχές αυτές. Θα παρουσιαστούν διάφορα είδη μνημείων, τόσο κινητά όσο και ακίνητα, όπως οχυρώσεις, κοσμικά και θρησκευτικά μνημεία, έργα τέχνης, ψηφιδωτά, τοιχογραφίες, εικόνες και μικρές τέχνες, ως οι αντιπροσωπευτικοί μάρτυρες της βυζαντινής και ισλαμικής πολιτιστικής κληρονομιάς αναπτύχθηκαν γύρω τη Μαύρη Θάλασσα και τη λεκάνη της Μεσογείου. Κατά τη διάρκεια του μαθήματος, θα τονιστεί ο ρόλος της Κωνσταντινούπολης ως πρωτεύουσας και κύριο πολιτικό, οικονομικό, θρησκευτικό και πολιτιστικό κέντρο που επηρέασε τον πολιτισμό που αναπτύχθηκε στην ευρύτερη περιοχή εντός και εκτός των συνόρων της αυτοκρατορίας.
	BSEM EA 06: Ανασκαφή Excavation	Το μάθημα της ανασκαφής συνδέεται με την πρακτική άσκηση των φοιτητών. Στον χώρο της εκπαιδευτικής ανασκαφής του ΔΙΠΑΕ, στη θέση «Τράπεζα Ν. Ρυσίου-Καρδίας», πραγματοποιείται για ένα μήνα ανασκαφική έρευνα, κατά την οποία οι φοιτητές ασκούνται ποικιλοτρόπως στις βασικές αρχές της ανασκαφικής διαδικασίας, στην αναγνώριση των ευρημάτων και στην ένταξή τους στο χρονικό τους πλαίσιο, στη σχεδιαστική αποτύπωση των ανασκαφικών τομών και των αντικειμένων και στην καταγραφή του ανασκαφικού υλικού. Παράλληλα, οι μετέχοντες εξοικειώνονται με τη διαδικασία του καθαρισμού των ευρημάτων, με τις βασικές αρχές συντήρησής τους, με την καταγραφή, τη φωτογράφιση και τη μελέτη των ευρημάτων στο Πανεπιστημιακό Εργαστήριο Αρχαιολογίας του ΔΙΠΑΕ.

Β' ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ		
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ (INTERNATIONAL RELATIONS AND HISTORY STREAM)		
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ 4 ΑΠΟ 7 STREAM ELECTIVE COURSES 4 OUT OF 7		
B	BSEM EP 01: Εθνικές στρατηγικές σε σύγκρουση: Γεωργία-Ρωσία, Ουκρανία-Ρωσία, Αρμενία-Αζερμπαϊτζάν. Conflicting National Strategies: Georgia-Russia, Ukraine-Russia, Armenia-Azerbaijan.	Το μάθημα εξετάζει εθνικισμούς σε σύγκρουση στις περιοχές βόρειας της Μαύρης Θάλασσας και του Καυκάσου εισάγοντας τους φοιτητές στο ιστορικό υπόβαθρο που οδήγησε στο σχηματισμό και την οριοθέτηση των εθνικών κρατών σε αυτές τις περιοχές, τον ρόλο που έπαιξε ο εθνικισμός στις πολιτικές συζητήσεις στην αυτοκρατορική Ρωσία και τη Σοβιετική Ένωση, στις αρχές του 20ου αιώνα. Εξετάζεται πώς ο εθνικισμός πόλωσε τον πολιτικό διάλογο οδηγώντας σε ατέρμονες συγκρούσεις. Το μάθημα επικεντρώνεται αρχικά στην περίοδο της Ρωσικής Αυτοκρατορίας και έπειτα Σοβιετική Ένωση και το «Εθνικό ζήτημα», τις εθνικές πολιτικές οριοθέτησης που ακολούθησε η Μόσχα και οι σχηματισμοί της Ουκρανικής Σοβιετικής Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας και της Σοβιετικής Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Υπερκαυκασίας, μέχρι την επακόλουθη διάλυση της τελευταίας το 1936, με το Σοβιετικό Σύνταγμα. Οι σχηματισμοί των εθνικών κρατών της Γεωργιανής ΣΣΔ, της Αρμενικής ΣΣΔ και της ΣΣΔ του Αζερμπαϊτζάν εξετάζονται προσεκτικά, μαζί με τα εγγενή προβλήματά τους, ζητήματα που θα προκαλούσαν τοπικούς εθνικισμούς στο μέλλον. Στη συνέχεια, το μάθημα περνά στη σύγχρονη εποχή εξετάζοντας τον Ρωσο-γεωργιανό πόλεμο του 2008, συνδέοντάς τον με τα βαθύτερα ιστορικά αίτιά του. Οι στρατιωτικές επιχειρήσεις παρουσιάζονται συνοπτικά μαζί με μια ανάλυση των συνεπειών στην ίδια τη Γεωργία και σε ευρύτερο διεθνές και γεωπολιτικό επίπεδο. Μετά τον Ρωσο-γεωργιανό πόλεμο, το μάθημα εξετάζει την άλλη μεγάλη σύγκρουση που πλήττει την περιοχή του Νοτίου Καυκάσου: Η Αζερο-αρμενική σύγκρουση για το Ναγκόρνο-Καραμπάχ (1ος πόλεμος 1988-1994 και 2ος πόλεμος το 2020) εξακολουθεί να είναι μια ανοιχτή πληγή για την περιοχή και είναι άλλη μια περίπτωση όπου οι τοπικές αφηγήσεις συγκρούονται με τις πολιτικές των Μεγάλων Δυνάμεων στην περιοχή. Το μάθημα εξετάζει επίσης τον άλλο μεγάλο πόλεμο που ξέσπασε στον μετασοβιετικό χώρο, μεταξύ Ουκρανίας και Ρωσίας, από το 2014, και ιδιαίτερα μετά την έξαρσή του, το 2022. Όπως και στην περίπτωση του Ρωσο-γεωργιανού πολέμου, αναλύονται τα αίτια και συζητούνται με τους φοιτητές, μαζί με τις ευρύτερες συνέπειες στις διεθνείς σχέσεις.
B	BSEM EP 02: Πόλεμος και επανάσταση στη Μέση Ανατολή: Από τη Αραβο-Ισραηλινή σύγκρουση στην Αραβική Άνοιξη. War and Revolution in the Middle East: From the Arab-Israeli Conflict to the Arab Spring.	Το μάθημα ξεκινά με την αφύπνιση του αραβικού εθνικισμού, αφενός, και του σιωνισμού, αφετέρου, κατά το τελευταίο τέταρτο του 19ου αιώνα, τόσο στην Ευρώπη όσο και στην Οθωμανική Αυτοκρατορία και της ιδιαίτερης θέσης που είχε η Παλαιστίνη στις αντίστοιχες αφηγήσεις. Στη συνέχεια εξετάζονται η περίοδος της βρετανικής εντολής και διακυβέρνησης στην Ιερουσαλήμ και στις παρακείμενες περιοχές, από τη διακήρυξη του Μπάλφουρ έως το τέλος της, μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου σχηματίζονται εθνικιστικές παραστρατιωτικές ομάδες και από τις δύο πλευρές και λαμβάνεται η πρώτη διεθνής απόφαση (Ψήφισμα 181 του ΟΗΕ), για την εθνική οριοθέτηση των εδαφών της Παλαιστίνης. Με την αποχώρηση των Βρετανών το 1948 ξεκινά η ένοπλη σύγκρουση, με τον πρώτο πόλεμο να θέτει τα θεμέλια του κράτους του Ισραήλ. Η επιτυχία του τελευταίου αμφισβητεί τις φιλοσοφικές βάσεις των κοσμικών αραβικών εθνικιστικών κινήματων μαζί με τη στάση τους απέναντι στη Δύση. Η περίοδος αποαποικιοποίησης της περιοχής σηματοδότησε την ολοένα αυξανόμενη επιρροή των ΗΠΑ και τις αυξανόμενες εντάσεις μεταξύ αραβικών κινήματων από τη μια και του

		σιωνισμού από την άλλη. Οι τελευταίες κορυφώθηκαν σε πολλές περιπτώσεις (πόλεμοι 1967, 1973), ενώ η Σοβιετική Ένωση προσπάθησε να εκμεταλλευτεί το ρήγμα μεταξύ του αραβικού εθνικισμού και των δυτικών πολιτικών στην περιοχή. Οι αποτυχημένες προσπάθειες που έγιναν από κοσμικά αυταρχικά καθεστώτα στον αραβικό κόσμο για την αντιμετώπιση των κοινωνικών συνθηκών και την ανατροπή των ισραηλινών κατακτήσεων στην περιοχή έφεραν σταδιακά στην επιφάνεια τα ισλαμικά πολιτικά κινήματα, τα οποία προσέφεραν εναλλακτική λύση στα κοινωνικά ζητήματα του αραβικού κόσμου και στο ζήτημα των ισραηλινών πολιτικών στην Παλαιστίνη. Αυτή η ισλαμική αντίδραση κορυφώθηκε στα τέλη της δεκαετίας του 2000 και κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 2010 και επιταχύνθηκε από μια επανάσταση, σχεδόν σε όλες τις αραβικές χώρες, που ξεκίνησε από προοδευτικά κοσμικά αραβικά κινήματα, τα οποία ανέτρεψαν τα προηγούμενα αυταρχικά αλλά κοσμικά καθεστώτα στον αραβικό κόσμο και άνοιξαν το δρόμο για την πρόσκαιρη επικράτηση του καλύτερα οργανωμένου ισλαμικού κινήματος σε όλη την περιοχή.
B	BSEM EP 03: Χριστιανισμός, Κράτος και Διεθνείς Σχέσεις στη Μαύρη Θάλασσα και την Ανατολική Μεσόγειο. Christianity, the State and International Relations in the Black Sea and Eastern Mediterranean Region.	Στο μάθημα εξετάζεται η ιστορία του Χριστιανισμού στην περιοχή Μαύρης Θάλασσας και Ανατολικής Μεσογείου με έμφαση στη νεότερη εποχή. Αναλύεται η εργαλειοποίηση των εκκλησιαστικών διαφορών εντός της κοινότητας των Χριστιανών της περιοχής της Μαύρης Θάλασσας και Ανατολικής Μεσογείου από κράτη της περιοχής αλλά και από μεγαλύτερες δυνάμεις που βρίσκονται εκτός της περιοχής. Το μάθημα έτσι προσφέρει κατανόηση ενός βασικού επιπέδου των τρεχουσών εξελίξεων αλλά και μεθοδολογικό εργαλείο ανάλυσης.
B	BSEM EP 04: Διεθνείς Σχέσεις στην περιοχή της Μαύρης Θάλασσας και της Ανατολικής Μεσογείου. International Relations in the Black Sea and Eastern Mediterranean Region.	Το μάθημα έχει ως σκοπό να εισαγάγει τους φοιτητές στις βασικές θεωρίες των Διεθνών Σχέσεων και να τους φέρει σε επαφή με τους βασικούς στοχαστές που διαμόρφωσαν το επιστημονικό αυτό πεδίο. Τα βασικά θεωρητικά ρεύματα του Πολιτικού Ρεαλισμού, Ρασιοναλισμού/Φιλελευθερισμού, Επαναστατισμού και Κονστρουκτιβισμού παρουσιάζονται με τα θεμελιώδη θεωρητικά τους αξιώματα για τη φύση του Διεθνούς Συστήματος, τους βασικούς δρώντες και τις κατευθύνσεις που αυτό παίρνει σήμερα. Στο πλαίσιο του μαθήματος συζήτηση γίνεται για τις παρελθοντικές και σύγχρονες προσπάθειες περιφερειακής συνεργασίας και ολοκλήρωσης (π.χ. η ΕΕ) και τις πρακτικές επιπτώσεις που αυτές έχουν, ειδικότερα στην περιοχή της Μαύρης Θάλασσας και της Ανατολικής Μεσογείου. Το μάθημα εισάγει επίσης τους φοιτητές σε κάποιες βασικές έννοιες του διεθνούς δικαίου (π.χ. κρατική κυριαρχία, διεθνείς συνθήκες, διεθνείς οργανισμοί - π.χ. Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας του Ευξείνου Πόντου, δίκαιο θάλασσας - π.χ. καθορισμός παράκτιων θαλασσίων ζωνών) με παραδείγματα από τις τρέχουσες διεθνείς σχέσεις των κρατών της περιοχής.
B	BSEM EP 05: Το πολιτικό Ισλάμ ανάμεσα σε τρεις ηπείρους. Political Islam between three Continents.	Το μάθημα ασχολείται με την ιστορία του λεγόμενου Πολιτικού Ισλάμ στις χώρες της Ανατολικής Μεσογείου και της Μαύρης Θάλασσας, όπου η πλειονότητα του πληθυσμού αποτελείται από μουσουλμάνους. Ο όρος Πολιτικό Ισλάμ περιλαμβάνει συνήθως ένα ευρύ φάσμα πολιτικών κινήματων που είναι διαφορετικά μεταξύ τους, αλλά έχει από κοινού μια ισχυρή σχέση με την ισλαμική πολιτική παράδοση, δηλαδή, μερικές φορές αλλά όχι πάντα, συνοδευόμενη από μια αόριστη επιθυμία για επιστροφή σε κάποιους υποτιθέμενες μορφές του «αρχικού» Ισλάμ των χρόνων του Προφήτη. Η ανάλυση των ισλαμικών κινήματων που εμφανίστηκαν στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου θα περιλαμβάνει τόσο τα παλαιότερα, με σαφώς αντιαποικιακό χαρακτήρα όσο και τα πιο πρόσφατα, τα οποία υποστηρίζουν το ιδεώδες μιας ισλαμικής διαχείρισης της ιδιωτικής ζωής

		και της πολιτικής ζωής στην μια σύγχρονη κοινωνία. Σε μια ευρύτερη προοπτική, προκειμένου να δοκιμαστεί μια συγκριτική μελέτη σχετικά με το ρόλο της θρησκείας στην πολιτική ζωή της περιοχής, το μάθημα θα αναλύσει επίσης τα ζητήματα του χριστιανικού φονταμενταλισμού και του θρησκευτικού εθνικισμού, για παράδειγμα, του Σιωνισμού στο Ισραήλ.
B	BSEM EP 06: Μαζική βία και μετακινήσεις πληθυσμών τον 20ό αιώνα. Mass Violence and Population Transfers in 20th centuries.	Αρχικά, οι φοιτητές εισάγονται στις έννοιες των συγκρούσεων, της βίας, των διακρατικών πολέμων, των εμφύλιων πολέμων, των γενοκτονιών, των εθνικών καθαρισμών και των επαναστάσεων. Θα εξεταστούν ειδικές μελέτες περίπτωσης (case studies), όπως η Γενοκτονία των Αρμενίων, η Αλ Νακάμ και η Αραβοϊσραηλινή σύγκρουση, το Ολοκαύτωμα και η διάλυση της Γιουγκοσλαβίας. Στη συνέχεια, το μάθημα θα επικεντρωθεί στην επίδραση αυτών των τραγικών γεγονότων στη διαμόρφωση των σημερινών πολιτικών υποθέσεων στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου και της Μαύρης Θάλασσας. Πώς θυμούνται τις βαθιές, διχαστικές συγκρούσεις αφού τελειώσουν; Ποια είναι η επιρροή τους στην τρέχουσα πολιτική; Πώς μπορεί να προκύψει η συμφιλίωση και υπό ποιες προϋποθέσεις; Ποιος είναι ο ρόλος των αποικιακών δυνάμεων στο βίαιο παρελθόν αυτής της περιοχής και ποιες είναι οι ευθύνες των τοπικών ελίτ για τη διατήρηση αυτών των αντιξοότητες;
B	BSEM EP 07: Πολιτισμική Διπλωματία στην περιοχή της Μαύρης Θάλασσας και Ανατολικής Μεσογείου. Πολιτισμική Διπλωματία στην περιοχή της Μαύρης Θάλασσας και Ανατολικής Μεσογείου.	Το μάθημα εξετάζει την έννοια της ήπιας ισχύος ως εργαλείο προώθησης κρατικών πολιτικών και άσκησης επιρροής στις διεθνείς σχέσεις μέσω της Πολιτισμικής Διπλωματίας. Η ήπια ισχύς εδράζεται σε παράγοντες που υπηρετούν την εικόνα ενός κράτους (ιστορία, γλώσσα, θρησκεία, τέχνες, επιστήμες κ.τ.λ.) και εξετάζει συγκριτικά τις μεθόδους που χρησιμοποιούν τα κράτη της Ανατολικής Μεσογείου και Μαύρης Θάλασσας για να αυξήσουν την επιρροή τους στην περιοχή.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Θεσσαλονίκη, 17 Ιουλίου 2026

Ο Πρύτανης

ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αιτήματος στην ηλεκτρονική διεύθυνση **feksales@et.gr**.
- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας στην ηλεκτρονική διεύθυνση **feksales@et.gr**.
 - Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσauξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσauξάνεται κατά 0,30 €.
 - Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.
 - Υπάρχει δυνατότητα ετήσιας συνδρομής οποιουδήποτε τεύχους σε έντυπη μορφή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

- A.** Αποστολή των εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ στην ηλεκτρονική διεύθυνση **https://eservices.et.gr**. Σχετικές εγκύκλιοι και οδηγίες στην ηλεκτρονική διεύθυνση του Εθνικού Τυπογραφείου (**www.et.gr**) στη διαδρομή **Ανακοινώσεις → Εγκύκλιοι**.
- B.** Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

• Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: **Καποδιστρίου 34, 10432 Αθήνα**

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ στην ηλεκτρονική διεύθυνση
https://eservices.et.gr

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γραφείο 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημοσιευτέας Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα έως και Παρασκευή: 8:00 - 13:30

* 0 2 0 4 5 8 5 2 4 0 7 2 6 0 0 1 2 *